

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΦΑΚΕΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

Γιαβρίμης Παναγιώτης
Λέκτορας

Τηλ. 22510-36554

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

Εισαγωγή.

Οι φοιτητές/τριες των Κοινωνιολογικών τμημάτων της χώρας έχουν το επαγγελματικό δικαίωμα διδασκαλίας στο εκπαιδευτικό σύστημα των αντίστοιχων γνωστικών αντικειμένων. Η διδασκαλία του μαθήματος παρέχει τη δυνατότητα ανάλυσης των σημαντικότερων θεμάτων της διδακτικής μεθοδολογίας και της εκπαιδευτικής πρακτικής, καθώς και της εξέτασης των σύγχρονων αμφισβητούμενων ζητημάτων του τομέα. Ο στόχος του μαθήματος είναι να εξοπλιστούν οι φοιτητές με τη θεωρητική και πρακτική ικανότητα, έτσι ώστε, ανεξάρτητα, να είναι σε θέση να παίρνουν διδακτικές αποφάσεις σχετικά με τον προγραμματισμό, την προετοιμασία, την αξιολόγηση, και την περαιτέρω ανάπτυξη της διδασκαλίας και της μάθησης. Η διδασκαλία των μαθημάτων έχει ευέλικτο σχήμα και συνδυάζει διαλέξεις, συζητήσεις και ομαδικές δραστηριότητες. Το μάθημα αξιολογείται με γραπτές εξετάσεις και βοηθητικές είναι εθελοντικές εργασίες που θα μπορούσαν να αναλάβουν οι φοιτητές/τριες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

Σκοπός

Στο μάθημα αυτό επιχειρείται η γνωριμία των φοιτητών με τη θεωρία, τις μεθόδους και τις πρακτικές της Διδασκαλίας της Κοινωνιολογίας. Το μάθημα περιλαμβάνει στοιχεία Γενικής Διδακτικής, που αφορούν τις σχέσεις εκπαιδευτικών και εκπαιδευόμενων, τις μορφές οργάνωσης, το σχεδιασμό, την πραγματοποίηση και την αξιολόγηση της Διδασκαλίας. Συστατικό τμήμα του μαθήματος αποτελεί η Ειδική Διδακτική της Κοινωνιολογίας, που εξετάζει τις ιδιαιτερότητες της Κοινωνιολογικής επιστήμης και του τρόπου διάθλασής τους στην Διδακτική πράξη.

Στόχοι

Ο εντοπισμός των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων της κοινωνιολογικής γνώσης και του τρόπου που διαθλώνται στην Διδασκαλία της.

Η κατανόηση της δυναμικής των σχέσεων, που διαμορφώνονται μεταξύ των φορέων της διδακτικής (παιδαγωγικής) δραστηριότητας (εκπαιδευτών, εκπαιδευόμενων).

Η εξοικείωση με τη διαδικασία σχεδιασμού, πραγματοποίησης και αξιολόγησης της Διδασκαλίας.

Γνώση και κριτική θεώρηση των σημαντικότερων στρατηγικών οργάνωσης της Διδασκαλίας και εξοικείωση των φοιτητών με την χρησιμοποίηση εποπτικών μέσων για την πραγματοποίησή της.

Γνωριμία των φοιτητών με τα εγχειρίδια Κοινωνιολογίας στο σχολείο και τις πρακτικές διδασκαλίας τους.

Τρόποι Εκμάθησης

Το μάθημα θα πραγματοποιηθεί με διαλέξεις και βιωματικές και ομαδοσυνεργατικές προσεγγίσεις και παρουσίαση σχετικών προβολών κτλ. Κατά την διάρκεια των μαθημάτων θα δοθούν μια σειρά από παραδείγματα από την παγκόσμια και την ελληνική πραγματικότητα με σκοπό ο φοιτητής να εστιάσει στο ρόλο του μαθήματος της κοινωνιολογίας στην εκπαίδευση και στον τρόπο διδασκαλίας της.

Αξιολόγηση

Το μάθημα αξιολογείται με γραπτές εξετάσεις και βοηθητικές εθελοντικές εργασίες που θα μπορούσαν να αναλάβουν οι φοιτητές/τριες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

Οι εργασίες θα αντιστοιχούν στο 40% του τελικού βαθμού. Τα θέματα των εργασιών θα προκύπτουν μετά από προσυνεννόηση με το διδάσκοντα, η οποία θα γίνεται κατά τη διάρκεια του μαθήματος, έτσι ώστε να είναι καλύτερος ο συντονισμός διανομής των εργασιών.

Όσον αφορά στη συγγραφή των εργασιών αυτή θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις που δίνονται στους φοιτητές/τριες μέσω συγκεκριμένου εντύπου.

Οι εργασίες παραδίδονται σε ηλεκτρονική μορφή.

Βοηθητικό στο τελικό βαθμό της εργασίας μπορεί να είναι και η παρουσίασή της στο ακροατήριο.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

- 1.** Οι εργασίες υποβάλλονται **δακτυλογραφημένες** σε σελίδες A4, καθώς και σε **ηλεκτρονική μορφή**.
- 2.** Η **έκταση της εργασίας** θα είναι μεταξύ 5500 και 6500 λέξεων, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται η βιβλιογραφία, οι πινάκες, οι γραφικές παραστάσεις.

3. Οι εργασίες συνοδεύονται από **περίληψη** 200 λέξεων περίπου, στα ελληνικά. Στο τέλος τους ο/η συγγραφέας πρέπει να ορίζει τις λέξεις-κλειδιά.

4. Η **πρώτη σελίδα** περιλαμβάνει τον τίτλο της εργασίας, το όνομα του/των συγγραφέων, το ίδρυμα με το οποίο συνδέονται, και διεύθυνση, τηλέφωνο, Fax, E-mail.

Οι συγγραφείς των εργασιών κατά τη σύνταξη τους πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τα παρακάτω:

Οι **βιβλιογραφικές αναφορές** αρχίζουν σε νέα σελίδα και θα γράφονται με αλφαβητική σειρά ως εξής:

Για τα άρθρα σε περιοδικά: Snyder, C. R., & Higgins, R. L. (1988). Excuses: The effective role in the negotiation of reality. *Psychological Bulletin*, 104, 23-35.

Για τα βιβλία: Rock, I. (1973). *Orientation and form*. New York: Academic Press.

Για κεφάλαια σε βιβλία: Neisser, U. (1976). General, academic, and artificial intelligence. In L. B. Resnick (Ed.), *The nature of intelligence* (pp. 135-144). Hillsdale, NJ: Erlbaum. Στις ελληνικές εκδόσεις ο *Editor* αναφέρεται ως *Επιμελητής έκδοσης* και το (in press) ως (υπό δημοσίευση).

6. Οι **πίνακες** παρουσιάζονται με επικεφαλίδα σε ξεχωριστές σελίδες, συνεχούς αρίθμησης, μετά τη βιβλιογραφία. Οι **γραφικές παραστάσεις** δίνονται μετά τους πίνακες, σε ξεχωριστές σελίδες, μη αριθμημένες, και έχουν ένδειξη (Διάγραμμα 1, Σχήμα 1, κλπ.). Πριν από αυτές υπάρχει χωριστή σελίδα με τους τίτλους τους. Η θέση τους υποδεικνύεται μέσα στο κείμενο.

Τι θα διδαχθεί ο/η φοιτητής/τρια.

Οι φοιτητές/τριες θα έρθουν σε επαφή με τις βασικές αρχές της διδασκαλίας και μάθησης και την σχέση τους με την μεθοδολογία και τις στρατηγικές που χρησιμοποιούνται κατά την διδακτική πράξη. Θα γίνει προσπάθεια να κατανοήσουν την ειδική διδακτική που απαιτείται για την ανάδειξη των θεμάτων της κοινωνιολογίας και, καθώς επίσης και τους παράγοντες που επηρεάζουν την διδασκαλία του συγκεκριμένου μαθήματος. Μερικά από τα θέματα που θα διδαχθούν είναι: Μάθηση και διδασκαλία, κοινωνικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο της διδακτικής δραστηριότητας, στρατηγικές και μορφές της διδασκαλίας, προγραμματισμός της

διδασκαλίας, τρόποι οργάνωσης και παρουσίασης της διδακτέας ύλης, αξιολόγηση της διδασκαλίας της κοινωνιολογίας και του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο, πρακτικές και διδακτικές εφαρμογές.

Ενδεικτικά ημερολογιακού μαθήματος.

Το μάθημα περιλαμβάνει 13 ενότητες.

- Ενότητα 1. Μάθηση και Διδασκαλία.
- Ενότητα 2. Θεωρίες μάθησης.
- Ενότητα 3. Κοινωνικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο της διδακτικής δραστηριότητας.
- Ενότητα 4. Στρατηγικές και μορφές της διδασκαλίας.
- Ενότητα 5. Προγραμματισμός της Διδασκαλίας.
- Ενότητα 6. Τρόποι οργάνωσης και παρουσίασης της διδακτέας ύλης.
- Ενότητα 7. Μορφές οργάνωσης της παιδαγωγικής αλληλεπίδρασης.
- Ενότητα 8. Λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία στην σχολική τάξη.
- Ενότητα 9. Εποπτικά μέσα. Χρησιμοποίηση των «νέων τεχνολογιών» στη Διδασκαλία της Κοινωνιολογίας.
- Ενότητα 10. Αξιολόγηση της διδασκαλίας της Κοινωνιολογίας και του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο.
- Ενότητα 11. Αναλυτικά προγράμματα.
- Ενότητα 12. Η Διδασκαλία της Κοινωνιολογίας στην Μέση Εκπαίδευση στην Ελλάδα: αναλυτικά προγράμματα, εγχειρίδια, πρακτικές.
- Ενότητα 13. Διδακτικές εφαρμογές.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

Τριλιανός Αθ. (1996). Μεθοδολογία της Σύγχρονης Διδασκαλίας. Αθήνα

Κοσσυβάκη, Φ.(2003). Εναλλακτική διδακτική: προτάσεις για μετάβαση από τη διδακτική του αντικειμένου στη διδακτική του ενεργού υποκειμένου. Αθήνα: Gutenberg.

Ματσαγγούρας, Η.(2002). Θεωρία της Διδασκαλίας. Η προσωπική θεωρία ως πλαίσιο στοχαστικο-κριτικής ανάλυσης. Αθήνα: Gutenberg.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bloom, B. & Krathwohl, S. (1986). Ταξινομία διδακτικών στόχων. Τόμος Α' - Γνωστικός Τομέας. Αθήνα: Κώδικας.

Βρεττός, Γ.(1994). Μη λεκτική συμπεριφορά & επικοινωνία στη σχολική τάξη: άσκηση με μικροδιδασκαλία. Αθήνα: Art of Text.

Γκιζελή, Β. (1985). "Κοινωνιολογία: Ανασφάλειες, Συγχύσεις, Προσδοκίες", Στο Χ.Μιχαλοπούλου - Βεϊκου (επιμ) Η διδασκαλία της κοινωνιολογίας στη μέση εκπαίδευση (σελ.11-43). Εκδόσεις "Νέας Παιδείας" 7/.

DeCesare, M.(2002). The Lesson to be Learned: the Past Troubles and Future Promise of Teaching High School Sociology. Teaching Sociology, Vol.30, N.3, pp.302-316.

DeCesare, M.(2005). 95 Years of teaching high school Sociology, Teaching Sociology, Vol33, pp.236-251.

Κανάκης, Ι.(1990). Η Σωκρατική Στρατηγική Διδασκαλίας-Μάθησης. Αθήνα: Γρηγόρης.

Κάτσικας, Χ. & Θεριανός, Κ. (2005). Η εκπαίδευση της αμάθειας. Αθήνα: Gutenberg.

Κοσσυβάκη, Φ.(2003). Εναλλακτική διδακτική: προτάσεις για μετάβαση από τη διδακτική του αντικειμένου στη διδακτική του ενεργού υποκειμένου. Αθήνα: Gutenberg.

Κουζέλης, Γ. (1991). Από τον βιωματικό στον επιστημονικό κόσμο. Αθήνα: Κριτική.

Κουζέλης, Γ.(1996). Το επιστημολογικό υπόβαθρο των επιλογών της Διδακτικής, στο Η.Ματσαγγούρας (επιμ.)Η Εξέλιξη της Διδακτικής. Επιστημολογική Θεώρηση. (σελ. 155-181).Αθήνα: Gutenberg.

Κουζέλης, Γ. (1996)."Η κοινωνιολογία ως άσκηση". Σημείωμα του επιμελητή στο Ritsert J. Τρόποι σκέψης και βασικές έννοιες της Κοινωνιολογίας. Μια εισαγωγή(σελ. 311-329). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Μανωλάς, Ε. (1999). Η εφημερίδα και η διδασκαλία της κοινωνιολογίας στο λύκειο. Ο Πολίτης, τχ. 65.

Μανωλάς, Ε. (2001). Διδασκαλία και μάθηση της κοινωνιολογικής θεωρίας για το φυσικό περιβάλλον. Αθήνα: Τυπωθήτω-Δαρδανός.

Ματσαγγούρας, Η.(2000). Στρατηγικές Διδασκαλίας. Αθήνα: Gutenberg.

Ματσαγγούρας, Η.(2002). Θεωρία της Διδασκαλίας. Η προσωπική θεωρία ως πλαίσιο στοχαστικο-κριτικής ανάλυσης. Αθήνα: Gutenberg.

Ματσαγγούρας, Η.(2002). Θεωρία και πράξη της διδασκαλίας. Η σχολική τάξη ως Χώρος, Ομάδα, Πειθαρχία, Μέθοδος. Αθήνα: Γρηγόρης.

Ματσαγγούρας, Η.(2002). Η διαθεματικότητα στη σχολική γνώση. Αθήνα: Γρηγόρης.

Μιχαλοπούλου – Βεΐκου, Χρ. (1985). Η σημασία του παραδείγματος στη διδασκαλία της κοινωνιολογίας, στο Χ. Μιχαλοπούλου-Βεΐκου (επιμ) Η διδασκαλία της κοινωνιολογίας στη μέση εκπαίδευση (σελ.125-141). Εκδόσεις "Νέας Παιδείας" 7/.

Νημά, Ε. & Καψάλης, Α. Σύγχρονη Διδακτική. Θεσσαλονίκη: Εκδ. Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Roberts, K.(2002). Ironies of effective Teaching: Deep Structure Learning and Constructions of the Classroom. Teaching Sociology, Vol.30, N.1, p.1-25.

Stevens, D.&VanNatta, M.(2002). Teaching critical observation as a sociological tool. Teaching Sociology, Vol.30, N.2, pp.243-253.

Τάτσης, Ν. (1999). Η διδασκαλία της κοινωνιολογικής θεωρίας. Αθήνα: Gutenberg.

Φλουρής, Γ.(1994). Η Αρχιτεκτονική της Διδασκαλίας και της Μάθησης. Αθήνα: Γρηγόρης.

Φράγκος, Χ.(1993). Σύγχρονη Διδασκαλία. Αθήνα: Gutenberg.